

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 382/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosť P. R., K., zastúpenej advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 CoP/215/2011-932 z 29. marca 2012 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2012 faxom a 5. júna 2012 v origináli doručená sťažnosť P. R. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „navrhovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 CoP/215/2011-932 z 29. marca 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom, ktorý mu predchádzal (ďalej len „napadnutý postup“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako účastníčka súdneho konania (v procesnom postavení navrhovateľky) sa návrhom na začatie konania doručeným Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) 1. februára 2005 domáhala, aby rozsudkom uložil odporcovi povinnosť platiť jej výživné v sume 995,82 € (30 000 Sk) vždy do 15. dňa v mesiaci počnúc dňom podania návrhu do budúcnosti.

Okresný súd návrh sťažovateľky rozsudkom č. k. 13 C/46/2005-882 z 20. apríla 2011 zamietol, dôvodiac, že priznanie výživného by bolo v rozpore s dobrými mravmi, v „*časti o určenie manželského výživného*“ za obdobie po 27. júli 2008 konanie zastavil a náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka v zákonnej lehote odvolanie, a to proti výroku o zamietnutí návrhu a o trovách konania. Krajský súd ako súd odvolací rozsudkom č. k. 7 CoP/215/2011-932 z 29. marca 2012 rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch potvrdil a náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Konaniu o vyživovacej povinnosti medzi manželmi predchádzalo konanie o rozvod manželstva medzi sťažovateľkou (v procesnom postavení navrhovateľky) a odporcom okresným súdom vedené pod sp. zn. 20 C 23/2006. Okresný súd o návrhu na rozvod manželstva rozhodol rozsudkom z 19. mája 2008 tak, že manželstvo sťažovateľky a odporcu rozviedol. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 25. júla 2008.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý mu predchádzal.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza, že „Ako už bolo vyššie uvedené, sťažovateľka je presvedčená o tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu sťažovateľky z dôvodu uvedených v ustanovení § 75 ods. 2 Zákona o rodine je rozhodnutím, ktoré porušuje práva sťažovateľky uvedené v úvode tejto časti sťažnosti, keďže v rámci svojej prieskumnej činnosti podľa ustanovenia § 212 až § 223 O. s. p. potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a to napriek tomu, že tento aplikoval ustanovenie § 75 ods. 2 Zákona o rodine tak, že táto aplikácia zasiahla do základných práv sťažovateľky.

Predovšetkým súd prvého stupňa, a s týmto rozhodnutím sa stotožnil aj súd odvolací súd, vo svojom rozsudku nahrádzal činnosť súdu konajúceho o rozvode manželstva účastníkov konania, a dokonca v rozpore so závermi o príčinách rozvratu manželstva účastníkov konania označil sťažovateľkino správanie za také, ktoré spôsobilo rozvrat manželstva účastníkov konania.

V súdnej praxi je jednoznačne ustálený právny názor, podľa ktorého príčiny rozvratu manželstva je oprávnený hodnotiť súd, ktorý o rozvode manželstva účastníkov rozhoduje. V iných konaniach, v ktorých je otázka príčin rozvratu manželstva skutočnosťou, na ktorú je súd povinný brať zreteľ, je súd viazaný dôvodmi, pre ktoré rozvodový súd manželstvo účastníkov rozviedol a tie nemôže hodnotiť inak.“

Ďalej sťažovateľka poukazuje na to, že „Samotná skutočnosť, že tak prvostupňový, ako aj odvolací súd nerešpektovali príčiny rozvratu manželstva účastníkov konania zistené rozvodovým súdom, ale tieto nad rámec týchto zistení účelovo pripisovali na ťarchu sťažovateľky, je porušením práva na spravodlivé súdne konanie a práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde.

Naznačené skutočnosti však nie sú jediným aspektom, z hľadiska ktorého prvostupňový aj odvolací súd zasiahli do práv sťažovateľky.

Javí sa ako znepokojujúcejšou skutočnosť, že oba súdy videli rozpor s dobrými mravmi v takom konaní sťažovateľky, keď podala návrh na úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, keď oznamovala konanie odporcu smerujúce k jej fyzickej integrite a jej dôstojnosti orgánom polície. Takéto rozhodnutie súdu, ktoré zakladá zamietnutie návrhu sťažovateľky pre rozpor s dobrými mravmi na konštatovaní, že začatie

súdnych konaní a oznamovanie konania odporcu smerujúce voči jej telesnej alebo osobnostnej integrite, je konaním, ktoré narušilo rodinné vzťahy, je záverom nielen krajne arbitrárnym, ale takým, ktorý využívanie právnych prostriedkov, ktoré sťažovateľka má k dispozícii na svoju ochranu podľa právneho poriadku, jej upiera.“

Napokon sťažovateľka argumentuje tým, že „Rovnako sa súd oboznámil aj s rozsudkom o rozvode manželstva účastníkov konania, v ktorom je konštatovaná hlboká rozvrátenosť vzťahu medzi účastníkmi, ako aj príčiny tohto stavu. Ani z odôvodnenia tohto rozhodnutia nevyplýva, že by to bol prejav sťažovateľkinho rozmaru, ktorý ju viedol k podaniu návrhu na rozvod manželstva, ale dôsledok a nie príčina hlbokého a už existujúceho rozvratu.

Pokiaľ ide o skutočnosť, že súd posúdil oznámenie sťažovateľky zo dňa 31. 3. 2006 na OO PZ, Sídlisko... o fyzickom napadnutí zo strany odporcu, ako jedno z čiastkových konaní, ktorým porušila dobré mravy, nemožno takýto úsudok súdu považovať za iný ako taký, ktorý sťažovateľke upiera právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky a upiera jej toto právo z dôvodu jej postavenia manželky.

Súd považoval v tejto súvislosti za významné, že priestupkové konanie bolo zastavené, pretože spáchanie priestupku, teda fyzické napadnutie navrhovateľky odporcom nebolo v konaní preukázané.

Tento záver súdu, ktorým na ťarchu sťažovateľky posúdil nielen jej oznámenie fyzického napadnutia odporcom, ale aj jeho nepreukázanie a následný odchod zo spoločnej domácnosti, je mimoriadne významným prípadom upierania základných ľudských práv, akým je právo na ľudskú dôstojnosť obetiam domáceho násillia z dôvodu ich postavenia. Je potrebné konštatovať, že napriek tomu, že Slovenská republika je signatárom viacerých dohovorov o ľudských právach, ako aj viacerých dokumentov zaoberajúcimi sa otázkami domáceho násillia a ochranou jeho obetí, v rozhodovacej činnosti nielen súdov, ale ani iných orgánov verejnej moci, nie je možné vypozerovať, že by tieto aktivity Slovenskej republiky mali svoj dosah na rozhodovanie týchto orgánov. V prípade sťažovateľky je jej oznámenie skutku domáceho násillia fyzického napadnutia zo strany odporcu kvalifikované ako konanie v rozpore s dobrými mravmi a bezprostredne po ňom nasledujúci odchod

zo spoločnej domácnosti kvalifikovaný ako svojvoľný odchod, odchod z vlastnej iniciatívy. V tejto súvislosti je potrebné poukázať nielen na skutočnosť, že práva zakotvené v Ústave SR a v Dohovore sa vzťahujú na každého bez ohľadu na jeho postavenie, vrátane postavenia manželky.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľky P. R.

- domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde Slovenskej republiky v spojení s článkom 12 ods. 1 Ústavy SR zakotvujúcim rovnosť v dôstojnosti a právach a s článkom 12 ods. 2 Ústavy SR zakotvujúcim zákaz poškodzovať a znevýhodňovať osobu na základe jej postavenia a v spojení s článkom 19 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti,

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru,

- nebyť diskriminovaný pre svoje postavenie zakotvené v článku 14 Dohovoru

bolo rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 CoP/215/2011-932 zo dňa 29. 3. 2012 a postupom, ktorý mu predchádzal, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Košiciach pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľky.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 CoP/215/2011-932 zo dňa 29. 3. 2012 a vracia vec Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľke všetky trovy tohto konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich náleзоch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z týchto hľadísk pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozsudku krajského súdu.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku okrem iného uviedol:

„Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 O. s. p. vo vzťahu k výroku o zamietnutí návrhu a trovách prvostupňového konania bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 156 ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine, zákonne rozhodol o zamietnutí návrhu a trovách konania, preto odvolací súd napadnuté výroky rozsudku podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil. Súd prvého stupňa v súlade s § 132 O. s. p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého výroku rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.). Súd prvého stupňa sa dôsledne vysporiadal s námietkami navrhovateľky uplatnenými už počas konania na súde prvého stupňa a navrhovateľka ani v priebehu odvolacieho konania neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie vo veci samej.

Odvolací súd dospel k rovnakému právnemu záveru ako súd prvého stupňa, že v tomto prípade nie sú splnené zákonné podmienky pre vyhoviecie návrhu. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi vzniká uzavretím manželstva a trvá až do jeho zániku. Manželia, ako to vyplýva z ust. § 71 ods. 1, 2 Zákona o rodine, majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť bez ohľadu na to, či žijú spolu alebo nežijú a ich hmotná a kultúrna úroveň má byť v zásade rovnaká. Táto skutočnosť je odôvodnená ich rovnakým postavením v rodine a vyplýva z ich rovnakých práv a povinností v manželstve. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola

v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť. Podľa § 73 ods. 2 Zákona o rodine výživné nemožno priznať, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že vyživovacia povinnosť medzi manželmi je súčasťou ich vzájomného vzťahu, v dôsledku čoho je nevyhnutné na túto vzájomnú povinnosť aplikovať princípy, ktorými je charakterizované manželstvo a ktoré sú výslovne uvedené v Zákone o rodine. Ide najmä o ust. § 18 Zákona o rodine, ktoré určuje, že obidvaja manželia majú rovnaké práva a povinnosti a sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie. Z ust. § 19 Zákona o rodine vyplýva, že o uspokojovanie potrieb rodiny založenej manželstvom sú povinní starať sa obidvaja manželia podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a spokojovaním potrieb rodiny je aj osobná starostlivosť o deti a domácnosť. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi je právna povinnosť a nemožno ju považovať za príkaz morálky. Do zákonnej úpravy sa premietajú aj morálne princípy a sú dôležitým korektorom aplikácie ustanovení, ktorým je vzájomná vyživovacia povinnosť manželov upravený. Z hľadiska § 75 ods. 2 Zákona o rodine nebude bez významu ani okolnosť, z akého dôvodu došlo k neplneniu vyživovacej povinnosti, pretože práve dôvod neplnenia vyživovacej povinnosti môže poukázať na to, či poskytnutie výživného je alebo nie je rozpore s dobrými mravmi. Je povinnosťou súdu zisťovať dôvody neplnenia vyživovacej povinnosti medzi manželmi, pretože práve na tomto základe bude možno posúdiť, či sú splnené všetky podmienky pre určenie vyživovacej povinnosti. Vo všeobecnosti možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel (noriem) spoločnosti, všeobecne uznávaných a činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno preto označiť za činnosť proti dobrým mravom (contra bonus mores).“

K hlavnej námietke sťažovateľky, že okresný súd aj krajský súd podľa jej názoru na jej ťarchu vyhodnotili podávanie jej návrhov na manželské výživné, na rozdelenie bezpodielového spoluvlastníctva počas trvania manželstva, odst'ahovanie zo spoločnej domácnosti a iniciovanie priestupkových konaní voči odporcovi prostredníctvom orgánov

polície ako konanie v rozpore s dobrými mravmi, krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol:

„Konajúci súd správne vyhodnotil konanie navrhovateľky požadujúcej manželské výživné od odporcu za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože napriek tvrdenej odvolacej námietke, že chcela zachrániť manželstvo za okolností ňou vyvolaných ako ukončenie pracovného pomeru vo februári 2006, odsťahovanie sa zo spoločnej domácnosti a iniciovanie priestupkových konaní voči odporcovi, ktoré prispeli k úplnému narušeniu ich vzájomných vzťahov. Nemožno sa stotožniť s odvolacou námietkou navrhovateľky, že pokiaľ podala návrh na zrušenie BSM (za trvania manželstva, pozn.) bolo to z dôvodu, že odporca sa k nej správal čudne, o ničom s ňou nehovoril a jej obavy sa potvrdili, keď začali vznikať rôzne pôžičky, o ktorých nemala vedomosť, pričom ju odporca stále napádal, že s ním žije len pre peniaze, tak podaním takého návrhu chcela preukázať, že s ním pre peniaze nežije, aby mali oddelený majetok.“

Krajský súd v závere odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

„Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že odporca finančne zabezpečoval odôvodnené potreby navrhovateľky aj maloletých detí vzhľadom na navrhovateľkou zabezpečovanú osobnú starostlivosť o ne a financoval aj stavbu spoločného rodinného domu, uhrádzal náklady spojené s užívaním bytu, ako aj náklady súvisiace s prevádzkou motorového vozidla, ktoré zakúpil výlučne v prospech navrhovateľky vrátane poistiek a nákladov na pohonné hmoty, ako aj úhrady na kúpu, rekonštrukciu a zariadenie jej bytu na... ulici a týmito výdavkami nezaťažoval navrhovateľku a znášal ich s úmyslom vytvárania finančného a majetkového zázemia aj pre navrhovateľku rovnakým dielom, preto nemožno v danom prípade hovoriť o disproporcii celkovej životnej úrovne účastníkom a navyše navrhovateľka v konaní nepreukázala odporcov nadštandardný spôsob života, ktorý ani s prihliadnutím na výsledky vykonaného dokazovania nemožno konštatovať.“

III.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky preskúmal predovšetkým možnosť preukázania príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom

krajského súdu v odvolacom konaní (vrátane napadnutého rozsudku krajského súdu) a základným právom upraveným v čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľka v sťažnosti namietala.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Článkom 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, predovšetkým práva na prístup k súdu a práva na spravodlivý proces, ktorému ochranu poskytuje aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01) vrátane návrhu o námietke zaujatosti alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím (IV. ÚS 279/05, IV. ÚS 337/04).

V prípade sťažovateľky však nešlo o odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základných práv, ale o prípad, keď právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie bolo v celom rozsahu realizované, aj keď nie podľa subjektívnych názorov sťažovateľky. Sťažovateľkina nespokojnosť s obsahom rozhodnutia krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným.

Ústavný súd stabilne judikuje, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo

arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, III. ÚS 53/02). K tomu treba dodať, že aj taký zásah podlieha princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, a preto je podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je napravitelné účinným procesným prostriedkom alebo postupom nadriadeného alebo inštančne vyššieho stupňa všeobecného súdu.

Aj keby ústavný súd prisvedčil stanovisku sťažovateľky, že niektoré z dôvodov, ktoré považoval okresný súd za kolidujúce s dobrými mravmi (ňou iniciované konania o určenie vyživovacej povinnosti odporcu voči nej a mal. deťom), nemôžu vytvárať dostatočný základ na rozhodnutie o zamietnutí jej návrhu na určenie vyživovacej povinnosti pre ňu, avšak na druhej strane vyjadruje názor, že rozhodnutie krajského súdu č. k. 7 CoP/215/2011-932 z 29. marca 2012 ako celok obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov na jeho potvrdzujúci výrok. Ústavný súd nezistil nič, čo by signalizovalo možnosť porušenia ústavnoprocených princípov konania pred krajským súdom podľa čl. 46 až čl. 50 ústavy, a tiež nezistil, že by závery krajského súdu, rozhodujúceho o odvolaní sťažovateľky proti zamietajúcemu prvostupňovému rozsudku v konaní o určenie manželského výživného, boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle, prípadne v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd v takom prípade nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov krajského súdu. Tvrdenia sťažovateľky preto podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny súdneho konania, ktoré pre ňu skončilo nepriaznivým výsledkom, čo však nemožno spájať s pojmom spravodlivý proces a porušovaním jeho princípov.

Ústavný súd sa nestotožnil s názorom sťažovateľky, že krajský súd arbitrárne vyhodnotil jej konanie spočívajúce v podávaní návrhov, ktorými sa domáhala svojich práv a v iniciovaní priestupkových konaní prostredníctvom orgánov Policajného zboru. Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd v uvedenej súvislosti argumentoval dostatočne a aj ústavne akceptovateľným spôsobom aplikoval § 75 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bez toho, aby uvedenou aplikáciou došlo k zásahu do sťažovateľkou označených práv.

Krajský súd sa podľa názoru ústavného súdu argumentáciou uvedenou v odôvodnení napadnutého rozsudku nedostal do rozporu s príčinami rozvratu manželstva účastníkov konania uvedenými v odôvodnení v rozsudku okresného súdu sp. zn. 20 C 23/2006 z 19. mája 2008, ktorým bolo manželstvo rozvedené, iba poukázal na ďalšie okolnosti týkajúce sa vzťahov účastníkov konania, ktoré zoberal do úvahy pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľky.

Ústavný súd poukazuje na tú skutočnosť, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka vrátane jeho dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať všetky jeho návrhy, procesné úkony a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní tohto druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (napr. II. ÚS 98/06).

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil, že ak sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. II. ÚS 70/99, III. ÚS 45/03).

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu a postupu, ktorý mu predchádzal, konštatuje, že krajský súd rozhodol tak, že nie je reálne predpokladať, aby sa po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné dospieť k záveru o porušení obsahu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pokiaľ sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 19 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý mu predchádzal, ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (napr. m. m. I. ÚS 143/2010 a IV. ÚS 118/08) poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj označené základné práva, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 19 ústavy by vzhľadom na uvedené bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením, čo, ako už bolo uvedené, v okolnostiach danej veci nezistil.

Ústavný súd, aplikujúc uvedený právny názor v právnej veci sťažovateľky, konštatuje, že sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 19 ústavy je zjavne neopodstatnená, a preto ju aj v tejto časti z tohto dôvodu odmietol.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie čl. 14 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že tu ide o pozitívny záväzok štátu premietnuť do právneho poriadku tie antidiskriminačné zásady a opatrenia, ktoré uvedený článok obsahuje, a nie je teda priamo

aplikovateľný orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky v individuálnych prípadoch (III. ÚS 51/08, IV. ÚS 118/2012). Z týchto dôvodov bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd napokon uvádza, že z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti musel odmietnuť sťažnosť aj v časti namietajúcej porušenie čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, keďže závery prijaté o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súde konanie) sa v celom rozsahu vzťahujú aj na záver o neopodstatnenosti sťažnosti vo vzťahu k označeným článkom ústavy, ktoré už preto nie je potrebné podrobnejšie odôvodňovať. Ak totiž nič nesignalizuje možnosť porušenia základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súde konanie), potom sa krajský súd nemohol dopustiť ani porušenia predmetných článkov ústavy.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2013